

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Sexti sigilli de fine mundi iuxta communiorem sententiam interpretatio.
Sectio. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Quarti sigilli de Pseudopropheta, & hypocritis iuxta communem sententiam expositio.

S E C T I O X I.

Ioachim.
Pannon.

Equus pallidus Pseudopropheta, & hypocrita. Math. 6. Rich. Vi. Hugo Card. Diony. Cart. D. Greg.

Job 39.

Sapient. 2.

Amos 8. 11.

Psal. 13. 3.

Baruch 3. 16.

IN e quo pallido, qui aperto quarto sigillo visus fuit, volunt ferè omnes interpretes Pseudopropheta, & hypocritas, præcipuè verò iuxta Ioachim, & Pannonium Mahometem designari, qui etiam Ecclesiam vniuersam maximè turbauerunt, eosque Daemon aduersum illam tanquam præferoces, atque effrænes equos incitauit. Rectè verò illud aiunt equum pallidum Pseudopropheta, & hypocritarum esse symbolum: quia hypocrita ieiunij, & carnis maceratione facies suas exterminant, Matthæi 6. vt virtutem, & sanctitatem simulent: quemadmodum interpretatur Richardus de sancto Victore, & Hugo Cardinalis: vel etiam, vt exponit Dionysius Carthus. quia charitatè, & sapientia, quasi auro se fulgere fingunt, & ipsa simulatione pallescunt. Cæterum prior ratio magis videtur accommodata, propter quam D. Gregorius libro 8. Moralium cap. 30. comparat hypocritas Simoni Cyrenæo, quem Iudæi apparauerunt, vt tolleret crucem post Christum. *Crucem, inquit, in angaria, id est, precio conductam portare est afflictionem abstinentiæ alia, quam necesse est, intentione tolerare:* eodem pertinet illa similitudo, qua struthioni comparatur Iob 39. cuius pennæ, id est, actiones similes dicuntur pennis herodij, & accipitris, id est, sanctorum: sed tamen veluti struthiones nequaquam se ad sublimia possunt erigere, sed toti in terra versantur, quemadmodum in eum locum docet D. Gregorius. Super hos sedet Diabolus, qui mors ab affectu hoc loco appellatur, vt supra diximus: inuidia enim diaboli mors introiit in orbem terrarum Sapientia 2. Infernus sequebatur eum quasi paratus ad deuorandum omnes, quos Pseudopropheta, & hypocrita deceperint, & in vniuersum omnes, quos Diabolus huius equi fessor per hæresim, & hypocritism infecerit. Quoniam verò hypocritis latè diffunditur, dicitur fessori equi pallidi datam fuisse potestatem super quatuor partes terræ ad interficiendum gladio, fame, morte, & bestiis terræ: gladio, inquam, id est, prædicatione, demulcendo vulgi aures nouis rebus applaudentis: est enim gladius verbi, & prædicationis symbolum: aut etiam, vt exponit Richardus de sancto Victore, gladio peccati: fame, id est, subtractione veræ doctrinæ iuxta illud Amos 8. *Emittam famem in terram non famem panis, neque sitim aquæ, sed audiendi verbum Dei:* morte, id est, doctrina mortifera iuxta illud Psalmi 13. *Pennum aspidum sub labij eorum:* denique bestiis terræ, id est, hominibus belluarum more vitam agentibus, & carnis illecebris, ac libidini deditus: sic enim appellantur Baruch 3. *Vbi sunt principes gentium, qui dominantur super bestias, quæ sunt super terram?*

Sexti sigilli de fine mundi iuxta communiorem sententiam interpretatio.

S E C T I O X I I.

Rich. Vi. Pannon. Primasius. Ansbertus. Hugo Car. Nicol. Zeg. Beda. Rup. Arethas.

Sextum sigillum communiter interpretes ad tempora Antichristi, & finem mundi pertinere arbitrantur: in quibus sunt Richardus de S. Victore, Pannonius, Primasius, Ambrosius, Ansbertus, Hugo Cardinalis, & Nicolaus Zegeus: eandemque expositionem commemorat Beda, Rupertus, & Arethas. Tunc verò dupliciter

dupliciter exponitur vaticinium: vno modo, vt per Solem Christus, per Lunam Ecclesia, per stellas sancti, & per terram otu ipsa Antichristi persecutio intelligatur, eodem planè modo, quo nos superius hæc omnia de persecutione sub Diocletiano, & Maximiano explicuimus: altero, vt Solè, Lunam, & stellas nō translātè, sed propriè Solem ipsum, quem videmus, Lunamque ac sydera intelligamus: de quibus etiā locutus est Dominus, cum dixit: *Erunt signa in Sole, & Luna, & stellis:* iuxta quā expositionem, quæ magis placet, vaticiniū deinceps interpretabimur.

Quod igitur ad Solem attinet, non sine mysterio efficiendus dicitur niger tanquam lacus cilicinus ad tristitiam, vel ipso colore propter mundi finem iam vicinum, exprimentam: id enim & nigredo significat, & sacci cilicini indumentum: præterea sacco cilicino Sol induetur deponita veste lutea fulgentissima & pulcherrima, quasi vestem mutas ob interitum principis huius mudi: quemadmodū famuli vestem mutare solent in morte dominorū, & nobilissimi quique in obitu Regis, ac Principis, & interdū sacco indui. Deinde tota Luna reddetur sicut sanguis, vt vel ipso colore sanguineo quasi rubore vultus significet se de sceleratissimis hominum sceleribus erubescere, quod etiam ad saccum cilicinū Solis potest accommodari, quemadmodum discretis verbis prædixit Esaias cap. 24. cum dixit: *Erubescet Luna, & confundetur Sol, cum regnauerit Dominus exercituum in monte Sion, & in Hierusalem, & in conspectu senum suorum fuerit glorificatus: vilis namque hominū sceleribus Sol, & Luna erubescunt, quod talibus dominis serui erunt.* Alij volunt de claratissimum Christi regnantis splendorem, qui vsque ad eō Solem ac Lunam superabit, vt hæc duo fulgentissima sydera ad tanti luminis magnitudinem confundantur, & erubescant, nec præ confusione apparere audeant. Tertio additur: *Stella de celo ceciderunt super terram, sicut ficus emittit grossos suos, id quod etiam Christus Dominus prænuñciauit Matthæi 24. Et stella cadens de celo: cuius rei mysteriū hac similitudine declarauit D. Chrysostomus in homilia ad Neophytos desumpta ex Esaiâ, cap. 34. cum dicitur: Militia calorum, id est, stella, quemadmodum transitulerunt Septuaginta, cadent, sicut folia ex vite. Sicut, inquit, vites, cum vinarum fructibus prægrauantur, foliorum auxilium necessarium, vt protegantur, exposcunt: cum autem deposuerint fructum, necesse est, vt etiam folijs denudentur, sic se habet hoc seculum, quandiu habuerit in se humanum genus, tenebit & celum stellas, sicut & vitis folia. Nam nocte pereunte sine dubio stellarum utilitas simul cum nocte deficiet.*

II.
Signa iudicium extremum præcessura.

Esaiâ 24. 25.

Christi splendorem in medio extremo.

Stellas de celo cadere quid sit.

Matth. 24. 29.
Esaiâ 34. 4.
D. Chrysost.

Verum, quod attinet ad literalem sensum, significatur in fine mundi multas futuras in aère impressiones Meteorologicas, in quibus stellæ cadentes numerantur. Grossorum similitudo illud significat non interiturum esse mundum præ maturitate, cum alioqui amplius durare potuisset, (sunt enim grossi ficus immaturæ) sed Deum propter hominum scelera ei citius impositurum esse finem: quemadmodum fecit in prima mundi per cataclysmum euerسیونē. Etenim tempus vsque ad diluuium, quod centum viginti annorum fore promiserat Genes. 16. centum dumtaxat annorum spatio definiuit, & viginti annos, qui supererant, propter hominum flagitia præcidit: siquidem ea comminatio facta fuit anno quingentesimo vita Noë Genes. 5. diluuium autem cepit sexcentesimo anno ætatis eiusdem Genes. 6. Quod autem de spatio temporis ad penitentiam concesso vsque ad diluuium intelligenda sit illa Dei sententia Genes. 6. *Erunt dies illius centum viginti annorum: non autem de ætate singulorum hominum, docent Dignus Chrysostomus homilia 22. in Genesim, & Hieronymus in quæstionibus Hebraicis. Non, inquit, humana vita, vt multierant, in centum viginti annis contracta est, sed generationi illi centum viginti anni ad penitentiam dati sunt.*

III.

Genes. 16.

Genes. 6.

Genes. 6. 5.

D. Chrysost.
D. Hieron.

sequidem inuenimus, quod post diluuium vixerit Abraham centum septuaginta quinque: qui vero penitentiam agere contempserunt, noluit Deus tempus expectare decretum, sed viginti annorum spatij amputati, induxit diluuium anno centesimo agenda penitentia destinato. Hæc Hieronymus. Quare idem de mundi ætate exilimari potest, quod citius illi Deus finem sit impoliturus propter hominum flagitia, quam si virtutem coluissent, idque iudicari similitudine grossorum ante maturitatem decidentium. Sed propterea etiam exprimitur vernum tempus, quod lætitiæ, & serenitatem significat bonis a futuram iuxta illud Cantic. 2. *Iam hyems transit, & sicut proculis grossos suos.* Quod item Christus indicauit, cum dixit Luca 21. *Respicite: & leuate capita vestra, quoniam appropinquat redemptio vestra, Videte ficulneam, & omnes arbores, cum producunt iam ex se fructum, scitis quoniam prope est æstus: ita & vos cum videritis hæc fieri, scitote, quoniam prope est regnum Dei.* Quamquam vero prædestinatis tempus illud vernum erit, & florentissimum: reprobis tamen procellosa hyems erit, & maximè luctuosa.

III.

Esaiæ 34. 4.
Eusebii.
Cyril. Alex.
D. Hieron.
D. August.

Quartò subiungitur. *Cælum recessit, licet liber inuolutus.* Eodem modo loquitur Esaias cap. 34. *Complicabuntur sicut liber cæli, qui locus ad diem iudicij planè pertinet, quemadmodum retulit Eusebius lib. 11. de præparatione Evangelica cap. de inuolutione mundi, D. Hieronymus, & Cyrillus Alexandrinus in commentarijs super Esaiam & D. August. in Psalm. 103. Significatur autem tum apud Esaiam, tum hoc loco apud Ioannem summa Dei potentia, qui non maiori negotio, sibi beat, cælos potest complicare, & à motu cohibere, quam aliquis complicare potest membranam. Verùm illud potissimum significatur cælos, qui aperti, & expansi sunt omnibus lumen reddentes, tunc aparituros veluti librum complicatū, hoc est, nullam claritatem, & splendorem emissuros. Pro cuius rei maiori expositione, aduerte cælum appellari librum, quia in eo Deus sui notitiam, & intelligentiam elegantibus characteribus, id est aureis syderibus descripsit: sic enim illud Psalm. 103. *Extendens cælum sicut pellem,* plerique interpretantur: id est, extendentanquam membranam, in qua sui notitiam descripsit. In quem eundem sensum Diuus Chrysostomus homilia 9. ad populum Antiochenum accipit illud Psalmi 18. *Cæli enarrant gloriam Dei: Quomodo, inquit, enarrant? per ipsum aspectum: tacet cælum, sed ipsius aspectus vocem tubæ clariorem emittit, per oculos, non per aures nos docent: in hunc pariter librum & idiota, & sapiens intueri poterunt: quod idem propheta intuens dixit: Non sunt loquela, neque sermones, quorum non audiantur voces eorum, id est, non est gens, neque lingua, quæ hanc vocem intelligere non possit. Ita Chrysostomus: quæ expositio germana est: sic enim transferri potest ex Hebræo. *Non sunt loquela, neque sermones, quibus, id est, à quibus non audiantur voces cælorum.* Eandem ob causam D. Augustinus libro 11. de Ciuitate Dei cap. 18. mundum hunc docet esse, quasi quoddam elegantissimum carmen, ex quibusdam quasi antithetis compositum, quæ ex ipsa rerum contrarietate defumuntur, imò & ex ipsis vitijs, & virtutibus constantur. Neque enim, inquit Augustinus, Deus vllum non dico Angelorum, sed nec hominum crearet, quem malum futurum esse præscisset, nisi pariter nosset, quibus eos bonorum visibus commodaret, atque ita ordinem sæculorum tanquam pulcherrimum carmen ex quibusdam quasi antithetis honestaret: antitheta enim quæ appellantur, in orationis elocutionis sunt decentissima, quæ Latine dicuntur opposita: quibus etiam Paulus vsus est 2. ad Corinth. 6. cum dixit. *Per arma iustitiæ dextris, & à sinistris, per gloriam, & ignobilitatem, per infamiam, & bonam famam: ut seductores, & veraces, sicut quis ignoti, & cogniti, quasi morientes, & ecce viuimus, ut castigati, & non mortificati, quasi tristes, semper autem gaudentes, sicut egentes, multos autem locupletantes, tanquam nihil habentes, &***

Cælum sine luce apparebit.

Cælum liber, quem omnes legunt.
Psalm. 103. 2.

D. Chryso.
Psalm. 18. 7.

Mundus carmen elegantissimum.
D. August.

2. Cor. 6. 8.

omnia possidentes. Sicut ergo ista contraria contrarijs opposita sermonis pulchritudinem reddunt: ita quadam non verborum, sed rerum eloquentia, contrariorum oppositione seculi pulchritudo componitur. Hæc Augustinus.

Quin etiam Pythagoræ fuit sententia mundum Musicæ ratione esse compositum, & eum deinde lyram fuisse imitatum: vnde est illud Psalm. 18. *In omnem terram exiit sonus eorum*: seu, vt potest transferri ex Hebræo, *Exiit lina eorum*, vel *amusis eorum*: quo significatur cælorum musicam ad lineam, & amussim fuisse concinnatam. Atque hinc orta quoque est multorum opinio existimantium corpora cælestia concentum edere: sic enim affirmarunt Philo Iudæus libro de sonis, D. Ambrosius præfatione in Psalmos, Seuerinus Boetius libro 1. de Musica cap. 2. D. Isidorus lib. Etymologiarum c. 16. D. Anselmus lib. 1. de imagine mundi, Plinius lib. 2. historię naturalis cap. 3. Macrobius lib. 2. in somniis Scipionis, Cælius Rhodiginus lib. 5. lectionum antiquarum cap. 25. imò & Plato in libro de Republica docet singulis orbibus castib. singulas Sirenes insidere, quodidem refert Georgius Venetus tomo 5. problematum in sacram scripturam lectione 5. nu. 221. nec multum abhorrent ab hac sententia diuinæ literæ, cum dicatur Iob 38.

Quis enarrabit cælorum rationem, & concentum cæli quis torrefaciet? Itaque cælum liber est quidem harmonicus, qui summa cum iucunditate homines pertrahit ad diuinam naturam, eiusque perfectiones contemplandas. Id quod etiam affirmavit D. Basilius hom. 1. in Hexameron, vbi mundum appellat doctrinam, & institutionis domicilium summarum mentium: & hom. 11. eiusdem operis, *Vniuersa*, inquit, *hæc mundi moles peridæ est, ac liber literis exaratus palam contestans, & prædicans gloriam Dei, illiusque augustissimam manifestatem*: quod vique adeo verum existimavit Origenes in commentariis super Genesim, super illa verba, *Vt sint in signa*, quemadmodum refert Eusebius lib. 6. de præparatione Euangelica cap. 9. vt perperam asseruerit stellas positas esse in cælo, vt significarent vniuersas, & singulas rerum humanarum causas, non tamen efficerent: quia nimirum Deus in stellis depinxisset rationes omnium rerum futurarum, vt supernorum spirituum virtutes in eis veluti in libro legerent, quæcunque hominibus citra vllam liberi arbitrij coactionem per singula temporum momenta essent euentura, & inde aliquam huius scientiæ partem, quæ humani ingenij vires superat, hominibus siderum obseruatoribus reuelarent: iuxta quem sensum existimavit intelligendam esse sententiam quandam ex libro, cui titulus est, *Narratio Ioseph*, olim à multis catholicis recepto: in quo Iacob Patriarcha inducitur in filios suos hæc dicens: *Legimini tabulis cæli, quæcunque euentura sunt vobis, & filijs vestris*. Sed hic tamen Origenis error alio commodiori loco à nobis confutabitur, cum illud interim nobis sufficiat cælestia corporalium esse, qui recedet in fine mundi, quasi inuolutus, & vt loquitur Esaias, complicabitur: quia cessabit motus cæli, & quod est consequens, pulchra hæc rerum vicissitudo, & varietas, quæ motum consequitur.

Pythagoras. Psal. 18 7.
Cælos concentum edere dixerit aliqui. Philo Iud. D. Ambros. Boetius. D. Isidorus. D. Anselm. Plinius. Macrobius. Cælius. Plato. Georg. Venetus. Iob 38. 37. D. Basilius. Origenes Gen. 1. 14.